

Thanks for reading,
Macedonia. Hope I
keep you awake at
nights!

Best Wishes.

A stylized, cursive handwritten signature, possibly reading 'A. B.', with a long horizontal line extending to the right.

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ
www.sakamknigi.mk

На светот има толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достоини за нивното време...

Наслов на оригиналот

Little black lies

© 2015 Sharon Bolton

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2015

Издавач Издавачка куќа Сакам Книги

Преведувач Ивана Спасев

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Спасев

Компјутерска обработка Диме Спасев

Дизајн на корица Диме Спасев

Печатење Графостил - Скопје, 2015

Тираж 1000 примероци

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатувач, копиран или објавуван во која било форма или на кој било начин во електронските или печатените медиуми, без писмена согласност од издавачот.

Мали црни лаги

Шерон Болтон

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

ПРВ ДЕЛ

Кетрин

*За Ана Мари, која беше првата што ми
рече дека можам да пишувам;
и за Сара, која ме тера да пишувам
уште подобро.*

Се прашував дали сум способна да убијам.

*Дали можам да погледнам живо суштество во очи
и да направам еден неповратен и непоправлив потег кој
прекинува живот.*

*Прашано и одговорено, претпоставувам. Јас немам
никаков проблем со убивањето. Впрочем, прилично сум
добра во тоа.*

ВТОР ДЕН

Вторник, 1^{ви} Ноември, 1994

1

Мислам дека скоро секој може да убие во вистински околности, ако има доволно мотивација. Прашањето е, дали сум јас стигната до тој степен или сè уште не? Мислам дека сум. Затоа што во последно време не можам да мислам на ништо друго.

Сега е минута по полноќ. За два дена ќе биде 3^{ти} Ноември. Уште два дена. Стигната ли сум до тој степен?

Нешто мрда. Не водата што ме опкружува, таа изгледа како замрзната во времето, туку одраз на птица. Не морам да погледнам нагоре за да знам дека е циновска ветрушка. Масивно суштество со огромни крилја, едно од оние што често ме следат кога сум на бродот, особено ноќе, држејќи темпо со мене без разлика колку далеку ќе отидам или колку брзо се движам.

Сега не управувам со бродот. Седам во кабината и зјапам во фотографија од моите двајца синови. Веројатно го правам тоа веќе долго време затоа што очите почнуваат да ме пецкаат. Цврсто ги затворам и се присилувам да го свртам погледот.

Во далечината, планините се темни под бледото ноќно небо, а водата околу мене има изглед и текстура на старо огледало. Мирна, не целосно провидна, на некои места поткршена и несовершена. Го прави ова понекогаш, океанот, присвојува карактер што толку не личи на него што за миг те начекува неподготвен и те тера да забора-виш дека е еден од најгрубите, најнемилосрдните океани во светот.

Укотвена сум на брегот на Фолкландските Острови, минијатурен архипелаг во јужниот дел од Атлантскиот Океан, толку далечен од сè што е важно, толку неважен на светската сцена, што со векови не привлекувал никакво внимание. И потоа стана фрлената коска по која се скараа две политички кучиња водени од его. На неколку кратки недели, целиот свет знаеше за нас. Тоа беше пред повеќе од една декада и светот набрзо заборава.

Но ние не забораваме, а ни Аргентина. Одвреме-навреме, дури и по дванаесет години откако изгуби како мало дете, владата на Аргентина фрла завидлив поглед во наш правец. Аргентинците велат дека Малвинските Острови им припаѓаат ним. Ние велеме, „Кој ве ебе“.

Не дека сме пресреќни од она во што се претворивме: скапо задоволство, едно од последните парчиња од Британската Империја. Ние копнееме за независност, за приходи за финансирање на сопствена одбрана. Надежта е во изумирање. И никогаш не се чувствуваме безбедно.

Фотографијата од моите синови е избледена. Тоа сега не е толку очигледно, но на дневна светлина, црвената јакна на Кит изгледа тапо розова, а жолтите чизми на Нед удираат на крем боја.

На површината на водата, одразот на месечината е толку целосен и совршен што изгледа како да паднала, цела и неоштетена, од небото. Свездите насобрани околу неа како истурени, како некој да ги напрскал по површината на океанот. Овде нема никакво загадување, па секоја звезда се гледа јасно и чисто. Имам чувство дека сум опкружена со ѕвезди од сите страни. Кога живеев, кратко, во градовите во северната хемисфера, каде што ѕвездите се само слаби точки светлина, некогаш потполно невидливи, ми беше многу лесно да заборавам колку се всушност безбројни. Но дома, секогаш кога ќе излезам со бродот ноќе, се потсетувам на бескрајноста на небото.

Станувам, не сум сигурна колку долго седам овде, но знам дека имам уште дваесетина минути работа

пред да завршам за вечерва. Го менувам резервоарот, го проверувам нивото на кислород, ја ставам маската, цевчето и тргнувам кон задниот дел на бродот. Се спуштам.

Водата веднаш го замотува своето ладно ќебе околу мене, смрзнувајќи ме и покрај заштитниот костум што го носам, но ова не ми пречи. Тоа е дел од процесот на аклиматизација, трансформацијата низ која морам да поминам за да се претворам во морско суштество.

Водата не е многу длабока, максимум дваесет метри. Се разбира дека не би требало да нуркам сама. Јас го прекршувам првото правила за безбедност меѓу нуркачите и со самото тоа што сум сама на бродот, но веќе нема никој жив со авторитет или влијание за да ме спречи, а јас не сум многу заинтересирана да се чувам сама.

Погледнувам надолу во длабочината на водата, а потоа го издишувам елекот и потонувам. Некој метар под површината, се вртам и почнувам да пливам кон шумата од морски тревы што се појавува пред мене.

Овде има многу морски тревы. Еднаш многу одамна, овде потона еден брод, па целата негова структура сега е распадната и формира величествена, подморска архитектура на дното од океанот. Огромни парчиња дрво, населени од морски суштества, стрчат од дното како подводни градови. А над нив, како античка шума, грациозно се протега густата морска трева.

Стигнувам до врвот на тревата и продолжувам надолу. На дневна светлина, во добри услови, брилијантноста на боите околу мене би била зачудувачка. Ноќе, со помош на една обична водна ламба, боите се многу помек и попридушени.

Собирам морски ежови. Морските тревы се важни за мрестење на рибите, а во последно време ги има сè помалку и едно можно објаснување се морските ежови кои им ги јадат корењата. Луѓето со кои работам мора да знаат дали се појавиле некои нови поагресивни видови или постојната популација едноставно станала поалчна.

Продажбата на дозволи за риболов би можела да биде многу профитабилна за економијата на островот, што значи дека рибите се важни, следствено на тоа и морските тревы се важни и моите морски ежови се важни. Утре сабајле ќе ги однесам во мојата лабораторија во Стенли.

На некој метар од дното, се пробивам низ тревите по патот кој го знам напамет. Голем дел од нуркачите ги мразат тревите. Се грозат од влажните алги кои ги допираат и се замотуваат околу нив како екстремитети. Но јас уживам во чувството на сигурност што го будат во мене. Уживам во тоа што ме скриваат, па да можам да ги изненадам морските суштества, а некогаш и тие да ме изненадат мене. Моите подводни мисии секогаш се успешни кога сум помеѓу морски тревы.

Оеднаш сфаќам дека не сум сама овде долу. Тревата пред мене мрда нежно како брановите. Нешто доаѓа накај мене. Секунда подоцна, се наоѓам практично лице в лице со млада фока со крзно. Ме погледнува директно во очи, а потоа продолжува да плива, следејќи една риба која се движи премногу брзо за да можам да видам кој вид е. Ги гледам како пливаат цик-цак низ океанот, но чувството на немир не попушта.

Се случува за секунда. Над мене се појавува голема сенка, ужасниот притисок ја лепи водата за мене како да сака да ми го пробие телото и едно масивно суштество прелетува покрај мене по фоката. Ја стигнува. Има влечење и растргање на месо. Во водата има експлозија од мурчиња и двете суштества се раздвојуваат.

Новодојденецот е морски слон, голем мажјак, подолг од два метри. Тој е многу побавен од фоката со крзно, но исклучително силен. Почнува страшна бркотница низ морските тревы и јас сум во опасност.

Морскиот слон во нормални околности не би нападнал човек, не би се мачел ни со голема фока, но овој е избезумен од ловот, го води нагонот за убивање. Водата околу мене веќе е црвена од крвта на младата фока. Ако

таа успее да побегне, а морскиот слон ме забележи мене, може да дејствува без размислување. Се вкочанувам, клекната во тревата, надевајќи се дека бркотницата ќе продолжи во друг правец.

Но не. Фоката плива директно накај мене; има намера да се скрие во густата вегетација кога морскиот слон се појавува од горе. Ловецот ги вкопува своите моќни заби во вратот на пленот и насилно го тресе. За само неколку секунди, главата на фоката е висната и млитава. Морскиот слон испливува на површината со својата жртва.

И ете така се прави тоа. Брзо, брутално, без пауза за размислување или двоумење. Така се убива. Вечерва многу размислував за смртта, додека седев горе на површината, додека нуркав под неа, за смртта и способноста на луѓето да ја предизвикаат. И мојата сопствена способност за убивање.

На крајот на краиштата, јас потекнувам од долга низа убијци. Дедо ми, Бартоломеј Кофин, беше еден од најуспешните и најнемилосрдните убијци во овој крај од светот. Тој и неговата екипа, секој Божји ден ловеа без пардон и сожалување, набљудувајќи го океанот како црвене од крв. Да, се разбира, дедо ми убиваше китови, не луѓе, но колку може да е различно, реално?

Го земам и последниот еж и готова сум. Ги гледам ѕвездите горе уште пред да испливам. Кога излегувам на површината, зашеметена од црнилото околу мене, за момент не можам да го најдам бродот. Водата повторно е размрдана и чувствувам горка возбуда од нишањето на брановите околу мене. Сама сум, на отворено море. Ако не успеам да се вратам до бродот, ќе умрам тука. Веќе некое време имам чувство дека на мојот живот му се ближи крајот. Ова ли е тоа? Денес ли ќе умрам?

И тогаш го забележувам, на дваесетина метри од мене.

Квини се разбудила. Ми цавка од палубата кога се фаќам за скалата и се качувам горе. Се наведувам да ја

погалам и се цедам врз неа. Таа трча и ми го носи стариот пешкир од нејзиниот кревет. Целиот е налепен со кал и кучешки влакна, но важен е гестот.

Квини е териер, Стафордшир, малечка за расата - едно топче мускул и свиленакато крзно. Носот, нозете и вровот од опашката ѝ се бели, а остатокот од телото катран црн како мојата коса. Има четири години и се колнам дека има моменти кога се сеќава на момчињата. Кога и таа жали за нив.

Го кревам сидрот, го палам моторот и тргнувам јужно кон Стенли. Повторно мислам на дедо ми. Се чини дека моите мисли вечерва се решени да лутаат по мрачни патеки. Дедо ми Кофин, таткото на татко ми, беше еден од најпознатите ловци на китови во овие предели. Островите и нивната околина сè уште се обидуваат да си дојдат на себе од долгогодишната работа на дедо ми и неговата екипа.

Тој умре кога јас бев мала. Штета.

Го прилагодувам правецот за да го избегнам туристичкиот брод, Princess Royal. Отсега, па до крајот на летото ќе гледаме многу вакви бродови кои ќе застануваат на неколку дена на пат кон други дестинации. Тие се и благослов и клетва, стотиците туристи кои се симнуваат на нашиот брег кога бродот ќе се укотви. Вечерва се невообичаено гласни и љубопитни, со оглед на тоа кое време е, но овие бродови се познати по жестоките забави, а лумпувањето знае да се слуша надалеку.

Незабележано поминувам покрај бродот и се упатувам кон пристаништето. Сега е скоро еден по полноќ. Наскоро ќе почнам да бројам во саати, не во денови. Сè уште има работи кои треба да ги направам, ветувања што им ги имам дадено на други, но тоа што ќе бидам зафатена треба да е добро. Разгледувам околу бродот. Резервоарите за бензин и вода ми се полни. Во заклученото шкафче имам CO₂ пиштол за успивање за ретките прилики кога сум принудена да успијам голем цицач, а исто така и

стар пиштол од дедо ми за ситуации кога евтаназијата е единствена опција. Двата се потполно функционални. Подготвена сум.

Подготвена да откријам колку поточно крвта на моето старо семејство ми тече низ вените. Излегувам од зад карпите и се приближувам кон пристаништето, само за веднаш да видам дека моите внимателно скроени планови паѓаат во вода.

Полицијата ме чека.

2

Во краткото време додека бев на бродот, нешто се случило тука. Најголемиот дел од луѓе на Фолкландските Острови живеат во Стенли, но заедницата сепак е мала. Не повеќе од две илјади луѓе во седумстотини куќи. Во ова време од ноќта, во Стенли би требало да биде комплетно темно. Но не е. Гледам едно полициско возило на улицата на брегот, а напред на пристаништето има уште неколку вклучени ротациони светла.

Поминаа три години, скоро точно до ден, од последниот пат кога го укотвив бродот на пристаништето само за да видам дека ме чека полиција.

„Сообраќајна незгода“. И по три години, сè уште можам да го чујам гласот на Бен, расцепкан и низ крчeње на радиото на бродот. „*Нед и Кит ги носат накај болницата, но не знам ништо повеќе. Дојди најбрзо што можеш*“.

Тој брзо се исклучи, оставајќи ме да го замислувам најлошото. Со тоа што јас не можев. Не смеев да си дозволам. Ги замислував повредени. Ги замислував нивните мали, совршени тела скршени и помодрени, исечени од дебел метал остар како жилет. Цел пат до Стенли, ги слушав нивните гласови во мојата глава, ги слушав како плачат по мамичка, не можејќи да разберат зошто не сум таму кога најмногу им требам. Замислував екстремитети, отсечени од торзо, страшни лузни по нивните убави лица. Ниту еднаш не ги замислив како безживотни трупови, легнати еден до друг во мртвечницата.

Во налетот на лоши спомени, го притискам регулаторот повеќе отколку што треба. Не би требало да летам

накај пристаништето со оваа брзина. Има карпи, остатоци од стари бродоломи и заринкани бродови, скриени пречки кои би можеле да уништат брод. Давам сè од себе да ја намалам брзината и чекам моето дишење, моето срцебиене, да го направат истото. Но двете се потешки за контролирање од брзината на движење. А сепак треба одговор да изгледам нормално, смирено. Човечката школка околу мене мора да издржи барем уште малку.

Некој ме чека на моето место каде што обично се укотвувам, еден од пензионираните рибари. Живее во колиба во близина на пристаништето со две жени за кои сите мислат дека му се мајка и сестра, но никој не знае со сигурност. Се вика Ралф Ларкен. Кога му го фрлам јажето, гледам дека носи пижами на риги пикнати во високите гумени чизми. Скокам од бродот. „Што се случува?“

„Исчезнато дете“.

Зјапам во него, се прашувам кој од нас двајца ќе ги каже зборовите на глас. Тој.

„Уште едно“. Кима кон групата луѓе подолу на пристаништето. Гледам полициски униформи. „Те чекаат“, вели тој. „Ги ги виделе светлата на бродот“.

Уште едно исчезнато дете. Јас сè уште се давев во сопствената болка и тага кога исчезна првото, пред нешто повеќе од две години, но се сеќавам дека луѓето велеа оти била страшна несреќа, иако никој не знаеше за каква несреќа станува збор. Кога исчезна и второто, истите тие луѓе велеа дека сме тежок малер. И сега трето?

Некој ја напушта групата кај сидот и тргнува накај мене. Тоа е младата полицајка, онаа која никој не може да ја сфати сериозно затоа што е премногу млада и премногу висока и затоа што не знае да се движи без да преврти нешто. Полицајката Скај МекНер е една од оние личности кои другите тврдат дека ги сакаат затоа што им е жал за нив и сакаат да делуваат жалостиво и чувствително. Јас немам што да докажувам, па можам да признаам дека нејзината несмасност ме иритира.

Сега додека ја гледам, мислам дека за првпат изгледа некако многу живо. Косата, долга и виткана, со боја на тазе направен мармалад, ѝ е разлетана околу главата, а нејзиното лице, бледо како лист на месечевата светлина, ми кажува дека е нетрпелива и малку повеќе возбудена. На сантиметар до два околу неа, ноќта не изгледа толку темно.

„Кетрин, извини“. Таа е многу повисока од мене. Се вкопува во место пред мене, а потоа се занишува наназад како да се плаши да не ми навлезе во личниот простор. „Ме интересира дали виде некој друг да плови вечерва? Некои непознати бродови?“

Ќ кажувам дека не видов. Од пристаништето со мене во исто време тргнаа неколку големи, комерцијални рибарски бродови, но сите ги знам. Овде има многу островјани кои одат на ноќен риболов, но обично со помали чамци и поблиску до брегот.

„Извини, ова сигурно ти паѓа тешко“. Скај изгледа како никогаш да не знае што да прави со рацете. Сега мавта со нив. „Знам дека е скоро истиот датум со...“

Скај не беше тука пред три години. Беше во Англија на Полициска Академија. А сепак знае дека за два дена е годишнина од дента кога го изгубив животот.

„Што се случило, Скај?“ Погледнувам во Ралф, кој ја гали Квини. „Ралф спомна исчезнато дете?“ Не велем *уште едно*. Нема потреба.

„Едно од семејствата дојдени на одмор“. Таа погледнува назад кон собраната група. „Не од големиот брод, од крстарењето. Дошле сами, сместени се во една од куќите во градот. Биле на пикник во близина на Естанција денес попладне. Децата си играле во тревата. И го изгубиле најмалото“.

Естанција е фарма на триесетина километри одовде, на југоисточниот крај од брегот.

„Има само три години“. Скај изгледа како да ќе се расплаче.

Три години. Двете деца кои исчезнаа претходно беа малку поголеми, но само малку. Двете машки. Тригодишно дете, одделено од своето семејство, со часови, само, ноќе. Ќе му биде ладно, ќе биде гладен, преплашен. Зар напуштањето и останувањето сам не е најголемиот страв на најмладите? На овие острови, ноќе, ќе се чувствува како да го напуштил целиот свет.

„Имаше ли потрага?“

Лицето на Скај благо затреперува. „Имавме луѓе таму цел ден. И дел од мажите повторно се вратија. Калум Мареј, пример. Отиде со неколкумина од касарната. Чекаме да видиме што ќе направат“.

„Она ли е неговото семејство?“ Ја наоѓам мајката без поголем труд; набиена, темнокоса жена во доцните триесетти години. Целото тело ѝ е свиено навнатре, како да се обидува да се изгуби во себе, како да се плаши дека ако се опушти, би можела да колабира. Знаам дека, кога ќе ѝ се доближам, месото што некогаш го имала на лицето ќе изгледа како да го нема, испиено, само кожа врз коските. Очите ќе ѝ изгледаат мртво. Ќе изгледа како мене.

Со таа разлика што, кога станува збор за она најважното, ние две сме небо и земја. Затоа што таа сè уште има надеж.

„Тоа е семејството“. Скај како да цупка на една нога. „Семејството Вест. Работава станува многу комплицирана. Има луѓе и од туристичките бродови и, па, не сакам да бидам нељубезна, но не ни помагаат којзнае колку. Очигледно сметаат дека треба да почнеме насилно да пребаруваме имоти. Сакаат да ги блокираме сите бродови и чамци што се подготвуваат да го напуштат пристаништето. Можеш ли да замислиш што ќе кажат рибарите ако им кажеме дека не смеат да излезат на море сабајлево?“

„Се сомневам дека воопшто ќе слушаат“.

Авторитетите овде се толерираат, но само до одреден степен.

„А семејството веќе е доволно вознемирено. Последната работа што им треба е да им се ставаат луди идеи во главите“.

Во искушение сум да кажам дека, со оглед на нашето скорешно минато со исчезнати деца, лудите идеи секако ќе ги има.

„Сè е многу вознемирувачко“. Кога Скај продолжува да зборува, а јас се преправам дека ја слушам, тргнуваме накај мојата кола. „Имаше минимум пет инциденти од девет часот до сега. Началникот Стопфорд се обидува да ги врати сите туристи на бродовите со кои се дојдени, но никој не сака да се качи додека не го најдеме малиот. Вечерва ќе биде лоша“.

Мрморејќи го она што се очекува од мене, да ме бара ако можам да направам нешто, се извлекувам. Квини скока во колата и се упатуваме кон мојата кука на западната страна од полуостровот, мало парче земја помеѓу внатрешните и надворешните пристаништа на Стенли и самиот океан.

Јас не мислам на исчезнатото дете. Или можеби мислам, но само во поглед на тоа како истото ќе влијае на мене. Ако навистина дојде до забрана за напуштање на пристаништата, ако ги пребаруваат бродовите и чамците пред испловување, моите планови ќе се распадат. Два и пол дена од сега. Околу шеесет часа. Детето мора да се најде дотогаш.

Не одам накај дома по најкраткиот пат. Некои ноќи, обично кога контролата паѓа во рацете на црната магла во мојата глава, нешто ме води кон куќата на семејството Гринвуд. Секогаш ноќе, кога шансите да го видам семејството се речиси непостојечки, нешто ме влече натаму. Вечерва возам кон големата кука со дреч син покрив која гледа кон Сурф Беј. Забавувам додека вртам на последниот свиок и веќе ги здогледувам белите сидови, црните прозорци, живата ограда од боровинки, сега преполна со жолти цветови. На двете страни од ниската

дрвена порта има фенери направени од тикви, а нивната прецизна, внимателна изработка ми дава до знаење дека се дело на дедото на децата. Тој порано правеше фенери од тикви и за моето семејство.

Некој е буден. Гледам светло на горниот прозорец. Во собата на Питер. Јас никогаш не сум го видела Питер, најмалото дете во семејството Гринвуд. Тој изминативе две и пол години живее само во мојата глава. Го замислувам како светлокосо момче, слабичко и со заоблено лице како и неговите двајца браќа на таа возраст. Сигурна сум дека и тој исто како нив ги има светлосините очи на мајка му.

Не сум била во кукава со години, уште од пред да се роди Питер, но ја знам куката на Рејчел подеднакво добро колку што ја знам мојата. Питер е буден ноќе и Рејчел сигурно е со него, го замотува своето тело околу неговото, го ниша за да го успие. Му ја мириса косата, го чувствува како трепери покрај неа и ужива во својата моќ, во сознанието дека е способна да му го ублажи стравот. Ја мразам толку многу што морам да дадам сè од себе за да стиснам на педалот за гас и да продолжам да возам.

Да, си помислувам. Ќе биде лесно да ја убијам Рејчел.

3

Ја отворам вратата од мојата куќа и веднаш чувствувам некакво отстапување од нормалното. Има нешто - мирис, ехо на смеа, минимална промена во атмосферата, минијатурни знаци, но непогрешливи. Тие повторно се тука.

Нежно ја затворам вратата зад мене и се развртувам наоколу. Во темнината нема светли очи. Нема никакво движење на мали фигури кои се кријат подлабоко во сенките. Правам еден бавен круг низ големата старомодна соба и излегувам во ходникот. Истовремено сум и нетрпелива и претпазлива. Тоа е еден чуден вид на глад, таа потреба да се видат мртвите.

Во изминативе три години откако умреа, момчињата ме прогонуваат. Дали го мислам ова буквално? Па не баш, не сум сигурна. Јас сум научник и следствено на тоа постои поголема шанса да поверувам во вонземјани отколку во духови, но во деновите по несреќата нивното присуство во куката стана некако многу пореално - пореално дури и од присуството на маж ми и познаниците и пријателите кои повремено се појавуваа.

Вистинските луѓе заминаа, но момчињата останаа, влегувајќи и излегувајќи од мојот живот со постојаност, ако не и редовност, на плима и осека. Секогаш кога најмалку очекувам, ги гледам нивните сенки зад завесите, линиите на нивните тела под прекривките на креветите кои сè уште не можам да соберам сили да ги тргнам. Нивните гласови, понекогаш раскикотени, понекогаш кавгациски, се мешаат со звуците на телевизорот или радиото. Понекогаш ми се случува да ги намирисам. Да го

почувствувам оној конкретен мирис на јаболко како што мирисаше косата на Кит ден или два по миење. Киселата миризба на патиките на Нед кога ќе го оставеше шкафчето за чевли отворено.

Тие не седат на скалите и не се стуткани на софата пред телевизорот. Мразам кога го прават тоа. Се качувам нагоре. Малата вратичка на скалите што никогаш не стигнавме да ја тргнеме е затворена. Јас ли сум ја затворила? Зошто би го направила тоа? Многу ретко, скоро никогаш, не се сомневам дека момчињата би можеле да остават некаква физичка последица во околината. Да, можеби понекогаш се случува да забележам дека некоја играчка е преместена. Или да видам вдлабнатина на нивните кревети. Но, се разбира, тоа веројатно е масло на моето куче.

Квини, како и секогаш кога момчињата се тука, е долу и цимоли пред вратата од кујната. Немам поим дали и таа како и јас го чувствува нивното присуство или едноставно не сака да ме гледа во ова расположение, но дефинитивно е вознемирена. Штета затоа што и таа ги сакаше, но претпоставувам дека домашните миленици не се мајки.

Сигурна сум дека ќе ги најдам во собата на Нед, стуткани еден до друг како две кутриња. Но формата што ја гледам кога се потпирам на вратата е само една голема мечка легната на креветот на Нед. Ги нема ни во собата на Кит. Сега се движам побрзо, си наредувам да забавам, но сепак ја чувствувам нормалната паника на мајка која не може да си ги најде децата. Дури и кога тие деца се мртви. И мојата спална соба е празна. Или барем така изгледа.

Се кријат.

Би сакала да не го прават тоа, но криенката им беше една од најомилените игри кога беа живи и понекогаш сè уште ја играат со мене. Повторно почнувам да ја пребарувам куката, овој пат убаво, а мрачните облаци во мојата глава цело време стануваат сè погусти. Отворам врати

од гардеробери, влечам завеси, сиркам под креветот во гостинската соба. Да бидам искрена, оваа игра отсекогаш ме вознемирувала, дури и кога знаев дека ќе најдам две топли, силни тела на крајот од потрагата.

Повторно сум на долниот кат. Нема каде да бидат, освен надвор. Ја отворам задната врата и ветрот влетува внатре како едвај да чекал да нападне.

Не се надвор. Чувствувам дека ми бегаат. Бучниот ветар го пресекуваат два звука, два крика на крајна мизерија. Едниот од Квини, другиот од мене.

„Нед! Кит!“

Ги нема. Исто како што бев сигурна во нивното присуство претходно, сега сум сигурна во нивното отсуство.

Во мојата глава е останата многу малку светлина.

Повторно сум горе, во малата доградба на мојата спална соба што ја користам како работен простор. Клечам покрај бирото, избекумено се трудам да ја отворам фиоката што секогаш ми е заклучена. Го наоѓам она што го барам. Секогаш го чувам остар.

Долу, Квини почнува да завива.

* * *

Некое време подоцна, маглата се крева. Со последни сили, станувам од килимот и седнувам на столчето пред бирото. Левата рака ми крвари. Го враќам ножот од харпунската глава во фиоката. Фотографијата од Рејчел под моите нозе е исечена на куп мали парченца, целите издупчени и избодени.

Се наведувам и ги фрлам парченцата во канта. Имам и други копии од истата фотографија. За следниот пат.

Толку сум уморна што едвај размислувам. Морам да се истуширам и да отспијам, но нешто ме држи залепена овде, нешто ме тера да зјапам во сидовите околу мене допирајќи си ја повредената рака. Остатокот од куката е горе-долу ист каков што беше кога момчињата беа живи и

Бен живееше тука, но во текот на изминатите три години, оваа мала работна соба ми стана простор за задоволство.

Сидовите се покриени со фотографии од Нед и Кит, дел од нив врамени, а дел само закачени со боцки. Овде ми се и нивните „уметнички дела“ од училиште, мали пофалници што ги добиваа, па дури и некои бебешки алишта што сум ги сочувала - сè ми е закачено по сидовите во облик на мала, мрачна, тажна монтажа.

„Аман, Кетрин“, рече Бен, еднаш кога намина да си земе некои заборавени работи. „Ова не е работна соба, ова е храм, ова е гробница“.

Но на сидот зад мене има нешто различно. Таму има фотографии од две други мали момчиња; двете темноко-си, темнооки момчиња кои исчезнаа - ненадејно, мистериозно. Првото, Фред Харпер, исчезна за време на спортскиот фестивал, пред нешто повеќе од две години, кога мојата душевна болка сè уште беше сирова и болеше како загноена отворена рана. Тој имаше пет години.

Се разбира дека ја имав слушнато веста за неговото исчезнување. На радио со денови се зборуваше само за тоа и Бен, кој беше на островот како дел од медицинскиот тим за итни случаи, учествуваше во потрагата по момчето. Кога ја видов приказната во весник, заедно со еден голем портрет, срцето ми се стегна. Фред страшно многу личеше на Кит. Инстинктивно ја исеков сликата, криејќи ја, а подоцна ја закачив на сидот заедно со сè друго за него што излегуваше во весник во текот на следните неколку недели.

Можеби ги чував приказните како еден вид на тест за мојата човечност. Ако го најдеа детето, а мене ми беше мило, тоа ќе беше знак дека сè уште има некаква надеж за мене.

И потоа, пред околу година и пол, островот изгуби уште едно мало момче. Седумгодишниот Џими Браун последен пат беше виден на Сурф Беј, каде што живее Рејчел. Јас го познавав семејството Браун прилично добро. Бев пријателка со мајката, Џема, чија ќерка, помалата

сестра на Џими, учеше со Кит. А Бен го знаеше таткото, кој работеше во болницата како техничар.

Кога Џими исчезна, кога целиот град го бараше со денови и ноќи, додека неговото семејство тонеше во сè подлабок, избезумен очај, повеќе од една личност ми рече дека јас ако ништо друго барем сум добила еден вид на крај. Јас сум знаела што им се случило на моите синови. Сум можела да ги закопам, да ги оплачам како што треба, а тоа е привилегија што семејствата на исчезнатите момчиња ја немаат.

„Да, ти благодарам“, ѝ реков на една од жените. „Навистина го ценам тоа што сум толку среќна“.

Жената ми нема прозборено оттогаш.

Под сликите од Фред и Џими има уште еден исечок од весник, не директно поврзан со момчињата, но текст кој сепак допре до мене во тоа време. Неколку месеци по исчезнувањето на Џими, додека потрагите сè уште траеја, иако без надеж и многу поретки, уредникот на весникот Penguin News, напиша една статија за влијанието на исчезнатите деца на заедницата, особено малите. Тој зборуваше за колективното чувство на срам, за верувањето дека децата се заедничка одговорност и дека повредувањето на макар и само едно од нив се одразува врз сите нас.

Текстот не беше напишан за моите синови, но јас сепак најдов некоја утеха во него. Ме натера да сфатам дека јас и Бен, и нашиот најблизок круг, не бевме сами и единствени кои го чувствуваат влијанието од смртта на момчињата. Дека, на еден начин, и другите ја делат нашата болка.

Авторот на текстот, баш татко ѝ на Рејчел од сите можни луѓе, имаше продолжено со осврт на тоа како другите култури се справуваат со исчезнување на деца. Имаше напишано дека исчезнувањето брзо преминува во локален фолклор, прво со приказни за духови, а потоа со традицијата на прераскажување. Тој расправаше дека исчезнатите деца се она што стои зад сите приказни со деца

кои ги украде вили или ги изеле вештерки. Се справуваме со нашиот срам така што го екстернализираме. Со обвинување на натприродни сили.

Тој се имаше навратено на стари легенди за деца кои ги снашле трагедии овде на островите, поврзувајќи ги со необјаснети смртни случаи и исчезнувања од реалниот живот. Тврдеше дека, за педесетина години, Џими и Фред ќе станат дел од фолкландската митологија.

Нед, Кит, Фред и Џими. Мојата мала колекција од мртви момчиња. И има ли сега и петто момче, нè чека ли дополнителен пораст на колективниот срам?

Се навалувам преку бирото и го вклучувам радиото. Веднаш дознавам дека исчезнатото дете се вика Арчи Вест. Има три години и два месеци. Малку поголемо од најмалиот на Рејчел.

Не, немој да мислиш на Рејчел, не сега.

„Значи да ве потсетиме уште еднаш“, вели Бил на радиото, „Арчи има руса виткана коса, кафени очи и ситно набиено тело. Последен пат е виден облечен во дрес на Арсенал, црвен со бели ракави, бели шорцеви и црвени чорапи. Ако го видите некаде, веднаш стапете во контакт со полицијата. Океј, јас сум Бил Крил и ќе бидам со вас во текот на следните неколку часа, сега е 01:43 по полноќ и не заборавајте, утре сабајле - односно подоцна сабајлево - ќе разговараме со Реј Грин од Astronomy Society кој ќе ни каже нешто повеќе за затемнувањето на сонцето во четврток: од каде најдобро ќе се гледа, како да го гледаме за да не си го оштетиме видот и поточно колкава темнина можеме да очекуваме на островите“.

Ги гасам светлата и тргнувам накај прозорецот. Затемнувањето на сонцето во четврток ќе се случи во скоро исто време со првата фаза од мојот план. Олку далеку на југ, ние ќе видиме само делумно затемнување, но нема врска, некое време помеѓу три и четири часот попладнето, нашиот минијатурен агол од светот ќе биде мрачен.

Во повеќе погледи.

„Со мене овде во студиото е Сали Хоскинс“, вели Били, „пријателка на семејството која вели дека Арчи е енергично и љубопитно дете. Така ли е, Сали?“

Се разбира дека одовде не можам да ја видам групата што го бара детето. Тие сигурно се на најмалку триесет километри одовде, а планините секако ми го попречуваат погледот.

„Да, Бил, така е. Арчи е прекрасно момче. Многу забавно, многу палаво. Обожава да игра криенка“.

Сега долу на пристаништето гледам многу помалку светла. Скај веројатно сепак ги убедила патниците да се вратат на своите бродови.

„И затоа не сте се загрижиле веднаш?“

„Да. Мислевме дека се крие. Некогаш знае да го прави тоа со часови. Го баравме два часа пред да викнеме полиција“. Радиото почнува да крчи. „Родителите на Арчи ме замолија да им се заблагодарам на сите за поддршката вечерва. Луѓето беа прекрасни. Се вклучија во потрагата, си ги проверуваа своите имоти. Јас сакам само да ги молам да продолжат да бараат. И ако знаете каде е, ве молам направете ја правилната работа. Ве молам вратете го кај семејството“.

„Сали, ајде кажи ни нешто повеќе за Арчи“, се вмешува Били брзо. „Веќе слушнавме дека сака да игра криенка. Што друго сака?“

„Ох, знаеш, Бил, тој е страшен навивач на Арсенал. Како и целото негово семејство. Моментално поминува низ една фаза и не сака да носи ништо друго, освен дресот што го има, па неговата кутра мајка мора да го пере ноќе за тој да може повторно да го носи следниот ден. Ги знае сите песни на клубот, иако дел од нив не се соодветни за тригодишно дете, но што можеме ние тука?“

Само делумно слушам додека Сали зборува за неговата љубов за поп музика и цртани филмови.

„И ако Арчи е кај некој од вас, ве молам да не го повредувате и да не го плашите“, вели таа сега. „Ако некој

го зел, сакаме само да ни се врати. Ве молам кажете ни каде да го најдеме. Ве молам да не го повредувате“.

„Да, така, па, фала ти многу, Сали. Но мислам дека треба да се спомне, само како потсетник, дека полицијата тргнува од претпоставката оти малиот Арчи едноставно залутал од своето семејство и се изгубил. Тоа е она на што треба да се концентрираме сега, народе. Ова мало момченце залутало некаде и ние мораме да го најдеме. Така, значи, јас сум Бил Крил, а вие слушате...“

„Мајко мила, што е проблемот со вас, луѓе?“ го прекинува Сали. „Колку деца треба да исчезнат за да...“

Нејзиниот глас одеднаш секнува. Ѓ го исклучиле микрофонот. Се засилува тонот на музиката. Ја замислувам Сали, како нежно, но строго ја отстрануваат од студиото. Различна култура, си вела. Во Англија, кога ќе исчезне дете, првата нормална реакција е паника и страв од педофили. Овде, ние се надеваме дека не налетал на колонија морски лавови.

Три изгубени деца во исто толку години. Тоа е некако многу за да се обвинат морските лавови.

Слушам нежна воздишка која ми вели дека Квини сметала оти е безбедно да се врати назад. Таа скока на мојот кревет, а јас го исклучувам радиото и го вклучувам компјутерот. Бележам што работа завршив вечерва, а потоа го отворам единствениот документ кој ми е заштитен со лозинка.

Никогаш не водев дневник пред да умрат момчињата. Никогаш немав таква потреба, а со сопруг, две мали деца и работа, кога можев да најдам време за тоа? Мојот живот претходно беше премногу исполнет за да имам потреба да го документирам. Сега, со празно срце и безначаен живот, имам чувство дека ми треба оваа редовна евиденција на настани, мисловни процеси и емоционални состојби, за да се потсетам дека сè уште постојам.

Почнувам да пишувам. Секогаш ги запишувам сите детали од денот, не затоа што имам желба да запознам

што правам на работа, туку затоа што она што го правам ми помага да одредам како се чувствувам. Ова е нешто најблиску до терапија на што би можела да се согласам, овие секојдневни изливи на мизерија и бес. Главно бес, ако сум искрена, секогаш насочен кон жената чија распарчена фотографија заврши во канта. Жената која порано ми беше најдобра пријателка.

* * *

Имав осум години кога ја запознав Рејчел, таа некој месец помалку. Се пробивав низ една патека доволно широка колку да пројде едно дете, меѓу страшно густо дрвја, кога налетав на еден мал задник со пеперутка на него насочен нагоре кон небото. И покрај тоа што одев многу тивко, таа веројатно ме слушна затоа што без да се сврти го крена едното буцкасто раче со изгризени нокти. Гестот беше толку заповеднички што, на осумгодишна возраст, веднаш ме разлутути.

„Што правиш?“

Таа се затетерави наназад и конечно го сврте своето мало заоблено лице со крупни сини очи, кремаста пегава кожа и страшно долга коса која беше нијанса потемна од руса. Имаше веѓи кои изгледаа како да се виткаа на средината, како постојано да беше изненадена, а ушите ѝ стрчеа од под косата како на елф.

„Јајца од змеј“, ми просаска таа. „Шшш, не зборувај веќе“.

Заинтересирана, клекнав на песокот и отползев до неа. Таа зјапаше во две големи, совршени, жолто-бели јајца. Гнездо на пингвин.

„На Озмаиен се“. Очигледно беше решена да комуницираме со тивко шепотење и покрај тоа што околу нас немаше никој друг на километар. „Многу моќен змеј. Се родила на кршењето на илјадитото срце на светот, а тоа значи дека е многу стара, но спомените на змејовите не се како нашите“.

Јас уште на осумгодишна возраст знаев дека овој конкретен вид на пингвини правеа гнезда вака во бусен, дека мајката обично не го оставаше гнездото долго само и дека ние две сега веројатно ѝ пречевме за да се врати. Знаев дека требаше да предложам да се тргнеме, но признавам дека бев љубопитна за змејот.

„Не се?“ реков, шепотејќи таинствено и тивко како неа.

Таа се залепи за мене, како што знаат ептен малите деца. „Не. Змејовите помнат сè што било претходно, сè што се случува сега и сè што ќе биде во иднина“.

Па, морав да размислам малку за ова. „Не би требало да седиме тука“, реков. „Би можела да се врати во секој момент“.

„Ох, нема да се врати. Јајцата ќе бидат тука додека не се сменат три месечини. Потоа црните орли со сафирни очи ќе ги однесат и ќе ги чуваат додека не дојде време да се изведат. Тоа би можело да биде утре. А би можело да биде и во следниот милениум“.

На таа возраст, јас можев да идентификувам скоро четириесет вида фолкландски птици, но никогаш немав слушнато за црниот орел со сафирни очи. Во меѓувреме, ветрот се засилуваше, ширејќи вкус на сол низ воздухот и почнав многу да се загрижувам за мајката пингвин. Знаев дека ако многу се исплашат или изнервираат, тие може да залутаат и да го напуштат гнездото.

„Следната смена на месечината е за пет ноќи“. Отсекогаш знаев што прави и каква е месечината, дури и како дете. „Нема да ги снема дотогаш. Можам да се вратам ако сакаш, да проверам“.

Таа клекна и погледна во мене со новостекната почит. Одеднаш бев страшно љубоморна на тие нејзини сјајни, сини очи.

Ми се чинеше дека не е фер една личност (јас) да има очи здодевни како мрачен облак, а друга (Рејчел) азурно сини како океанот на сончево утро.

„Ќе дојдеме заедно“, изјави таа. „Сега кога сме најдобри другарки...“

Не бев сигурна како ќе го изведеме тоа, јас не ни знаев што правеше таа таму - тетка ми и тетин ми го поседуваа островот на кој се наоѓавме - но ми одговараше да имам најдобра другарка. „Океј“, реков.

„Она ли е твојата куќа?“ Таа скокна на нозе и покажа кон зелениот кров на куќата на тетка Џејни. Кимнав, бидејќи можеше да се каже така. Требаше да го поминам целото лето кај нив додека моите работеа.

„Имаш сладолед?“

Повторно кимнав. Тетка ми Џејни секогаш купуваше многу сладолед уште пред да стигнам.

„Е па ајде тогаш“. Таа ме грабна за рака и се стрчавме - беше неверојатно брза - низ тревата, по патеката и во дворот на фармата на тетка ми и тетин ми.

И тоа беше тоа. Од тој ден, јас и Рејчел бевме најдобри пријателки, блиски и очајни една за друга со пријателски жар каков што немам пронајдено во ниту една врска оттогаш. Не можевме да биде поразлични. Таа гледаше нов свет во рамки на светот, целиот полн со виножита и бескрајни можности. Јас гледав јајца од пингвин. А сепак бевме поблиски од сестри затоа што оваа наша поврзаност беше нешто што самите го бевме одбрале; поблиски од љубовници затоа што љубовниците доаѓаат и заминуваат, а она што го имавме ние беше вечно. Таа беше мојата втора половина. Сонцето на плажа наспроти мојата длабока сенка под дрво. Веселите ноти на моите мрачни тонови. Таа беше сè што јас не бев и сè што копнеев да бидам, со таа разлика што тие особини кај неа беа многу подобри и јас го знаев тоа. Јас и Рејчел бевме неразделни, без разлика на далечината меѓу нас. Ние бевме минатото, сегашноста и вечноста.

Сè додека не ми ги уби синовите.